Բարոլեցի Մհր. Պապօն . .	4	40
,, Մանուկ Բօղօյեան և կին նորա .	1	
,, Ղազար Յովհաննէսեան, կինն և հարս նորա . . .		90
,, Բասենցի Համբարն . .		20
,, Յովհաննէս Սարուխանեան .		50
,, Նահապետ Վարդանեան և մայր նորա . .		65
,, Մնացական Խաչատրեան . .	1	
,, Սարգիս Աքուլեան . . .		30
,, Աղանիկ և Պետրոս Յովհաննէսեան և հարս նոցա . .	1	40
,, Յակովբն	5	
,, Միքայէլ Պետրոսեան . .	1	
,, Պետրոսենց Կարապետի կին .		40
,, Մկրտչենց Զարդար . .		20
,, Բօղօյենց Սարգսի կին . .		20
,, Սարգիս Աթօյեան . .	1	
,, Մկրտիչ Գրիգորեան և մայր նորա	1	
,, Յակովբ քահանայ Տէր Մըկրտչեան . . .	3	
,, Կարապետ Մարտիրոսեան .	1	
,, Գէորգ Խաչատրեան . .	1	
,, Մանուկ Յովհաննէսեան . .	1	
,, Սարգիս Տօնօյեան . . .	1	
,, Վահրամ Եղիկեան . . .	1	
,, Յովհաննէս Աղէկեան . .		50
,, Սողոմոն Աւետսեան . .		50
,, Ղազար Աւետսեան . .		50
,, Սիմէօն Յարութիւնեան . .		20
,, Մանուկ Յովհաննէսեան .		20
Հասարակութիւն Ղազարապատ գեղջ	20	
Նոյն գիւղացի Գրիգոր Ոսկանեան .	1	
,, Վարդան Ղազարեան . .		50
,, Ղարիպ Յարէյեան . .		50
,, Մարտիրոս Գրիգորեան . .	1	
,, Կոստանդ Աւետսեան . .		50
,, Պապիկ Ղօրխմազեան . .		60
,, Մանուկ Նիկողոսեան , .	1	
,, Արամ Սերովբեան . .		60
,, Պապիկ Աւետսեան . .		50
,, Մկրտիչ Սերովբեան . .		50
,, Յովհան իւզբաշի Ղազարեան .	5	
Ղազարապատցի Ղազար Գափօյեան .		50
,, Այրի Թագուհի Նալբանտեան .	3	
,, Ներսէս Պապօյեան . .	1	
Հասարակութիւն Աղին գեղջ . .	20	
Նոյն գիւղացի Աւետիս քահանայ Յարութիւնեան . . .	1	
,, Գրիգոր Մակարեանց . .		50
,, Պօղոս Քօչարեանց . . .		20
,, Մխիթար Կոստանդեանց . .		50
,, Սաֆար Մարտիրոսեան . .		40
,, Առաքել Յովհաննէսեան . .		40
,, Խաչատուր Սահակեան . .		40
,, Տէր Յարութիւնի մայր Եղիսաբէթ		50
,, Նորա հարս Մարիամ Տէր Անտօնեան . . .		50
,, Տիրացու Պապօն . . .		20
,, Մակարենց Գրիգորի մայր Թագուհին . . .		20
,, Գրիգոր Ղազարեան . .		30

(Շարունակելի)

ՅԱՍՏՐԱԽԱՆԷ ԵՒ ՀԱՇՈՒԵՑՈՒՑԱԿ.

Խմբագրութեան Արարատ ամսագրոյ.

Հոգաբարձութիւն Աստրախանայ Հայոց Ծխական երկսեռ Հոգևոր Դպրոցաց ընդ սմին առաքելով զհամառօտ հաշուեցուցակ մուտից և ծախուց երկսեռ Դպրոցաց վասն 1873 անցելոյ ամի՝ խոնարհաբար խնդրէ տպագրութեամբ յէջս Արարատ ամսագրոյ հրատարակել ի տեղեկութիւն համազգայնոց։

Հոգաբարձուք Յովսէփ Աւագ Քահանայ Բունիաթեանց
Սարգիս Բուրջալեանց
Սիմէօն Պօպօվեանց
Գրիգոր Սողոմոնեանց
Յովհաննէս Սարգսեանց

Ի 28 Յունվարի 1874 ամի
Աստրախան: Թ. 9:

Համառօտ հաշուեցուցակ մտից և ծախուց Աստրախանու Հայոց Ծխական Երկսեռ Հոգևոր Դպրոցաց ի 1873 ամ։

ՄՆԱՑՈՐԴՔ Ի 1872 ԱՄԷ․

	Ռ․	Կ․
Մի դրամատոմսակ Թագաւորական բանկի $5^0\|_0$ տոկոսաբեր . .	1000	
Մի դրամատոմսակ Վաճառականական բանկի $6^0\|_0$ տոկոսաբեր . .	1000	
Չորս հատ դրամատոմսակ Թագաւորական բանկի $5^0\|_0$ տոկոսաբեր . .	550	
Եօթն հատ սերի բիլէթք	350	
Պատրաստական դրամք	577	$20^1\|_4$
Գումար	5277	$70^1\|_4$

ՄՈՒՏՔ 1873 ԱՄԻ

	Ռ․	Կ․
Գանձանակադրամք ժողովեալք յԵկեղեցիս Աստրախանայ . .	197	$45^1\|_2$
Դրամք վիճակախաղութեան ձեռագործութեանց Աշակերտուհեաց . .	60	
Արդիւնք Եկեղեցեաց Աստրախանայ	1216	50
Դրամք վաճառեալ դասական մատենից	56	10
Դրամք հանեալք ի գումարաց աղքատաց	300	
Տոկոսադրամք դրամատոմսակաց . , . .	587	11
Տոկոսադրամք հանեալք ի ռոճկաց ուսուցչաց . . -	48	81
Նուիրադրամք երկսեռ բարերար Անդամոց . . - .	277	20
Տուրք ուսման երկսեռ աշակերտաց	92	
Երկու տոմսակ առաջին եւ երկրորդ ներքին փոխառութեան . .	315	
Պատրաստական գումար գոյացեալ ի վաճառմանէ հնգից դրամատոմսակաց .	1184	21
Տուգանք հանեալք ի ռոճկէ ուսուցչի Մարգանեանց . . .	2	
Արդիւնք կրպակաց Թովմայի Գաւթեանց . . .	100	
Մի դրամատոմսակ Աստրախանայ քաղաքային Հասարակական դրամատան $6^0\|_0$ տոկոսաբեր	1200	
Ի վաճառմանէ եօթանց սերի բիլէթաց տոկոսեօք . . .	564	78
Գումար	9475	$86^3\|_4$

ԾԱԽՔ 1873 ԱՄԻ

	Ռ․	Կ․
Ի տարեկան գին Մշակ լրագրի 1875 ամի	5	
Ի տարեկան գին Դաստիարակ ամսագրոյ	5	
Ի վերանորոգութիւն Ուսումնարանաց	20	95
Ի վարձ կազմարարի	6	50
Ի տարեկան վարձ բոլոր Ուսուցչաց, Տեսչուհւոյ եւ Վերակացուի . .	2680	$59^1\|_2$
Ի տարեկան վարձ երից պահապանաց	322	
Ի գին դասական գրեանց, զանազան նիւթոց եւ ուսումնարանական պիտոյից .	243	67
Ի վարձ արտագրութեան կանոնադրութեանց Թեմական Դպրանոցի . .	27	
Հինգ հատ դրամատոմսակք, յանձնեալք Հոգաբարձուի Պարոն Պօղոսյ վասն դարձուցանելոյ ի պատրաստական գումար	1550	
Ծախք վասն նախայիշեալ դրամատոմսակաց	54	15

Տոկոսագրամբ հանեալք ի ռոճկաց Ուսուցչաց	48	84
Տուգանք հանեալք ի ռոճկէ ուսուցչի մարդանեանց . . .	2	
Ի տարեկան վարձ ժամագործի	24	
Դրամք մատուցեալք Աստրախանայ քաղաքային հասարակական դրամատան .	1200	
Ի գին վառելափայտի	95	
Եօթն հատ սերի բիլէթք վասն դարձուցանելոյ ի պատրաստական գումար . .	550	
Դրամք յանձնեալք Հոգաբարձուի Պարոն Սօղոմոնեանց ի պէտս շինութեան Ս. Գէորգեան դպրատան	155	76
Ի գին հանդերձից եւ կօշկաց աղքատ երկսեռ աշակերտաց . . .	142	
Գումար	6908	25½

Ըստ այսմ առ մէկն Յունվարի 1874 ամի մնան՝ մի դրամատոմսակ Վաճառականական դրամատան տուեալ յ2 Սեպտեմբերի 1872 ամի համ. 2047, գումարաւ մի հազար րուբլի, մի դրամատոմսակ քաղաքական հասարակական դրամատան տուեալ ի 1 Նոյեմբերի 1873 ամի համ. 66, գումարաւ մի հազար երկու հարիւր րուբլի, երկու դրամատոմսակ առաջնոյ եւ երկրորդի ներքին փոխառութեան 1864 եւ 1866 ամաց, համարք սերիի առաջնոյն 09548, եւ երկրորդին 12075, եւ տոմսակաց առաջնոյն 1, եւ երկրորդին 37, գումարաւ երեք հարիւր տասն եւ հինգ րուբլի, եւ պատրաստական դրամք յիսուն եւ երկու րուբլի վաթսուն եւ երեք եւ մի քառորդ կոպէկ, ընդ ամենն երկու հազար հինգ հարիւր վաթսուն եօթն րուբլի՝ վաթսուն երեք եւ մի քառորդ կոպ. արծաթի:

ՄՇԱԿԻ ԸՆԹԱՑՔԸ.

Մի Ռուս մատենագիր ազգայնութեան հարցի վերայ խօսելիս յայտնում է այն միտքը. „թէ կան մարդիկ, որոնք բացասական ձեւով են վարվում իւրեանց ազգի և հասարակութեանց հետ. այսպիսիք չեն հաւատում նոցա զօրութեանց. և խորհուրդ են տալիս դէն ձգել իրանց ազգային յատկութիւնքը և ընդունել օտարինը, որովհետև սոքա ընդհանուր մարդկային են. Այսպիսի անձինք կսիրեն էլ իրանց ազգը և կկամենան նորան և լուսաւորել; բայց նոցա սէրը ատելութիւնից էլ վատթար է, որովհետև նորա հետևանքը ազգի անհատական յատկութեանց ջնջումն է„.

Մեր մէջ դեռ ևս այսպիսի անձինք գոնէ գրականական հանդէսում երևցած չէին, բայց ահա այս վերջին երկու տարիներում երևեցաւ այս երևոյթը Մշակի մէջ. Մշակը բացասեց և բացասում է ազգի մէջ ամեն բան, բացի իրանից. ժողովրդեան ամեն դասակարգերի ոյժը մերժեց, առաւելապէս եկեղեցականաց յարգն ու նշանակութիւնը վայր ձգել աշխատեց, մինչև անգամ ամբողջ ազգն ու հասարակութիւնը ստորադասեց վայրենիներից անգամ ստոր, եթէ իրան 1000 ստորագրող չեն տալ ու սպառնաց, որ հակառակ դէպքում կթողնէ այս երկիրը. բայց ինքը ինչ տուեց ազգին մինչև ցայժմ, դորա համար խօսք չկայ.

Յօդուածիս նպատակը պիտի դնեմ իբրև եկեղեցական, նորա բռնած ընթացքը դէպի եկեղեցական դասը. Մշակի յարգոյ խմբագիրը, ինչպէս երևում՝ է, բոլորովին անտեղեակ ազգի անցեալին և ներկային, և իբրև լոկ եւրոպէամոլ կամենում է ազգի բոլոր հաստատութիւնքը ձևակերպել օտարի ձևերով, մոռանալով՝ որ ամեն ազգ իւր առանձին յատկութիւնքը ունի. Ասացինք անգէտ ազգի անցեալին և այն մինչև այն աստիճան, որ գրականութեան վերայ խօսելիս (տես Մշակի 1873 № 50) պախարակում՝ է եկեղեցականքը, որ նոցանից և ոչ մի անձն դուրս է եկած գրականական հանդէսը.